

Міністерство освіти і науки України
Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Д. Моторного
Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку регіону
Факультет економіки і бізнесу

МАТЕРІАЛИ

**X Всеукраїнської науково-технічної конференції
здобувачів вищої освіти за підсумками досліджень у 2022 р.**

Факультет економіки і бізнесу

6-10 лютого 2023 р.

Мелітополь
2023

виду та типу транспортного засобу необхідно враховувати його позитивні та негативні характеристики і розраховувати ймовірні ризики втрат чи недоотримання прибутку.

Список використаних джерел

1. Інноваційні технології в логістичній системі. URL: http://economyandsociety.in.ua/journals/19_ukr/96.pdf (дата звернення 10.01.2023)
2. Логістика: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / Д. Г. Легеза, В. В. Нехай, М. І. Лобанов. Мелітополь: ТОВ «Видавничий будинок ММД», 2012. 282 с.
3. Ефективність транспортної логістики. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua> (дата звернення 15.01.2023)
4. Державна служба статистики України. Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.01.2022).
5. Тебенко В. М., Лисак О. І. Інноваційна складова підприємницької діяльності в аграрній сфері. *Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки)*. 2020. № 2(42). С. 92-101.

Науковий керівник: *Тебенко В. М., к.е.н., доцент кафедри економіки і бізнесу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДОХОДІВ НАСЕЛЕННЯ

Гришко І. С.

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

В Україні поступово здійснюється гармонізація методології статистики з європейськими стандартами. Це стосується й сфери доходів і витрат населення, які є основною складовою рівня життя населення. Соціально-економічна ситуація в країні через низький рівень життя характеризується постійним соціальним напруженням, веде до збагачення невеликої частки людей та зубожіння решти населення. Тому необхідна розумна та виважена політика регулювання доходів населення, що вдало використовує наявні для цього інструменти.

Можливість вимірювання рівня життя потребує, перш за все, аналізу доходів і витрат населення, а також визначення шляхів їх підвищення й подолання нерівності в суспільстві. Сукупні доходи населення, що відстежуються Державною службою статистики України, включають заробітну плату найманих працівників, валовий прибуток та змішаний дохід у бізнесі, одержані доходи від власності, а також соціальні виплати й допомоги з бюджету й отримані поточні трансферти (табл. 1, за даними [1]).

Таблиця 1

Структура сукупних номінальних доходів населення України за 2014-2020рр.

Складові доходу	Роки						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Доходи - всього, у т. ч.:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
- заробітна плата	40,8	40,8	41,8	41,8	40,7	40,5	39,0
- прибуток та змішаний дохід	14,5	14,5	15,8	15,4	15,7	16,8	18,6
- доходи від власності (одержані)	3,9	6,2	5,4	5,5	5,7	5,6	4,6
- соціальні допомоги та інші одержані поточні трансферти	40,8	38,5	37,1	37,2	37,9	37,1	37,8

Доходи й витрати населення є одним із найважливіших показників добробуту суспільства, рівня соціального і економічного розвитку держави.

- доходи населення – це всі матеріальні засоби, які домогосподарства отримують як результат економічної діяльності або як трансферти ;

- доходи населення – це інструмент для визначення рівня добробуту суспільства.[2]

Джерелами формування доходів домогосподарств в Україні виступають: заробітна плата, пенсії, стипендії, субсидії, соціальні допомоги, доходи від підсобного господарства, доходи від підприємницької діяльності і самозайнятості, доходи від власності, інші доходи (спадок, аліменти, гонорари тощо).

Аналіз доходів і їх диференціації базується на основі структурних характеристик розподілу населення за рівнем середньодушових грошових доходів: середнє значення душевого доходу, модальний та медіанний дохід, децильний коефіцієнт диференціації доходів (К), коефіцієнт фондів (К0) та коефіцієнт концентрації доходів Джині (КДж). [3]

Упродовж 2014-1020 рр. майже 77% усіх доходів формувалося за рахунок заробітної плати, соціальної допомоги та інших одержаних поточних трансфертів і лише 23,2% - за рахунок прибутку й змішаного доходу та доходів від власності. Таке співвідношення показує, з одного боку, доволі високу залежність добробуту населення від допомог і виплат з боку держави, а з іншого, підтверджує відсутність в Україні середнього класу, доходи якого більшою мірою формуються від власного бізнесу, об'єктів нерухомості, цінних паперів, майнових прав тощо.

Протягом 2014-2020 рр. більш ніж 4/5 усіх доходів формується за рахунок заробітної плати, соціальної допомоги та інших одержаних поточних трансфертів (у 2020 р. - 76,8%) і лише близько 23,2% – за рахунок прибутку та змішаного доходу й доходів від власності. Таке співвідношення показує, з одного боку, доволі високу залежність добробуту населення від допомог і виплат з боку держави, а з іншого, - підтверджує підвищення частки бідного населення, відсутність в Україні середнього класу, доходи якого більшою мірою формуються від власного бізнесу, об'єктів нерухомості, цінних паперів, майнових прав тощо.

Матеріальний стан населення характеризується не тільки доходами, а й витратами. Статистика оцінює розмір сукупних витрат домогосподарств (населення) за їх складовими-споживчими витратами (грошові витрати на продукти харчування та безалкогольні напої; алкогольні напої, тютюнові вироби; непродовольчі товари та послуги) та неспоживчими сукупними витратами (витрати на особисте підсобне господарство; допомога родичам та іншим особам; купівля нерухомості; будівництво, капітальний ремонт житла та ін.; купівля акцій, сертифікатів, валюти, вклади до банків; аліменти; податки, збори, внески.).[4]

Витрати населення включають грошові витрати на продукти харчування та безалкогольні напої (у 2018 р. - 51,4%); алкогольні напої й тютюнові вироби (3,0%); непродовольчі товари та послуги (38,9%), а також неспоживчі сукупні витрати (7,0%). У структурі послуг найбільшу частку займають витрати на житло, воду, електроенергію, газ - 39,7% (з них на оплату житла та комунальних послуг припадає 29,4%) [1]. Наведені дані свідчать, що майже весь дохід сім'ї витрачається на споживання, а саме, на забезпечення продуктами харчування, непродовольчими товарами та послугами, що стримує розвиток інших витрат, зокрема на освіту, відпочинок, розваги, заощадження тощо.

Майже весь дохід сім'ї витрачається на споживання, а саме на забезпечення продуктами харчування (51,4%) та непродовольчими товарами та послугами (38,9%), що стримує споживання інших послуг, а отже і витрат на освіту, відпочинок, розваги, заощадження тощо. Структура споживання непродовольчих товарів і послуг у складі сукупних витрат доводить, що найбільший відсоток витрат у загальній структурі непродовольчих витрат займають витрати на житло, воду, електроенергію, газ - 39,7% (серед яких на оплату житла та комунальних послуг припадає 29,4%), на одяг і взуття -13,6%. Витрати на відпочинок та культуру й освіту становлять всього відповідно 3,5% і 2,4% [1]. Це все призводить до зменшення добробуту домогосподарств, що, у свою чергу, впливає на неефективне формування і використання їх фінансових ресурсів.

Отже, нерівномірність у доходах і витратах різних верств населення, висока частка бідного населення, збільшення бідного населення серед працюючих (чого немає у жодній з розвинених країн) спричиняють низький рівень життя в Україні, відтік кваліфікованої робочої сили за кордон, соціальну напруженість, складну криміногенну ситуацію,

процвітання тіньової економіки, високий рівень корупції, політичну нестабільність, що у сукупності призводить до стримування соціально-економічного розвитку країни. Подолання економічної нерівності населення можливе за сприяння вирішенню цієї проблеми з боку державних органів, бізнесу, соціалізації населення, подолання корупції, зростання економіки та виведення її з тіньового сектору. Це надасть можливість приймати ефективні рішення, розробляти програми розвитку з приводу підвищення доходів і витрат населення та зниження бідності в країні.

Список використаних джерел

1. Витрати і ресурси домогосподарств України (за даними вибіркового обстеження життя домогосподарств України). 2009-2016 рр. Державна служба статистики України. URL : <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 08.01.2023).
2. Завадських Г. М., Болтянська Л. О., Терещенко М. А. Тенденції і проблеми розвитку малого підприємництва в Україні. *International Scientific Conference Economy Digitalization: Processes, Strategies, Technologies: Conference Proceedings, January 24th, 2020.* Kielce, Poland: 2020. P. 44-47.
3. Тебенко В. М., Завадських Г. М., Лисак О. І. Пріоритетні напрями інноваційного розвитку. *Науковий вісник Таврійського державного агротехнологічного університету: електронне наукове фахове видання.* 2022. Вип. 12, т. 3. С. 34-46.
4. Приданникова Ю. Є. Статистичний аналіз динаміки і структури основних індикаторів рівня розвитку матеріального добробуту населення. *Ефективна економіка.* 2019. № 10. URL: <https://www.economy.nayka.com.ua> (дата звернення 11.01.2023).

Науковий керівник: *Завадських Г. М., к.е.н., доцент кафедри економіки і бізнесу, Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Жила Д. С.

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Туристична індустрія це одна з найбільш динамічних галузей, що швидко розвиваються в світовому господарстві. Розвиток інформаційних технологій призвів до глобальних змін в туристичній галузі. Особливо відчутними ці зміни виявились в сфері сервісного обслуговування, а також в розвитку інфраструктури туристичного ринку.

Успіх Інтернет-технологій в туристичній сфері досягається завдяки відкритим технічним стандартам і нововведенням, які дозволили ними користуватися. Інновації є ключовими для великої кількості нових технологій, які розвинули Інтернет, і важливо, щоб цей процес тривав, і ми продовжували знаходити нові способи вирішення.

Туристичний ринок – це сфера реалізації туристичного продукту та економічних відносин, які виникають між його покупцями та продавцями.

У туристського ринку, як ринку послуг, є свої специфічні особливості, які необхідно враховувати при організації туристського бізнесу.

По-перше, туристський ринок — це ринок послуг, а послуги: невлічимі (турист не може при придбанні туру ні спробувати його, ні доторкнутись до нього, ні побачити); втрачаються в часі (дохід від не наданої у визначений конкретний період послуги втрачається назавжди, необхідна гнучка політика продажів і ціноутворення).

По-друге, при реалізації туристського продукту (туру, екскурсії чи заздалегідь заброньованого готельного обслуговування), як правило, має місце істотний розрив у часі між фактами оплати туристського продукту і споживання його. Важливого значення тут